

Формування професійної комунікативної компетентності майбутніх соціальних педагогів

В умовах динамічних соціальних змін, політичної нестабільності, зниження рівня життя у світовій практиці все більшого поширення набуває інноваційний підхід освоєння соціального простору. Зростає увага до особливостей соціальної роботи загалом і професійних якостей соціального педагога зокрема. Оскільки науково обґрунтована система професійної освіти орієнтується на розвиток кожної особистості в соціумі та оновлення багатьох сфер її життєдіяльності, то результати її функціонування залежать від професійної компетенції соціальних педагогів.

Професійна компетентність в педагогічній сфері розглядається як: педагогічна компетентність, психолого-педагогічна компетентність, комунікативна компетентність, професійно-педагогічна компетентність [3,с.99].

Формування комунікативної компетентності у майбутніх соціальних педагогів є важливим елементом у розвитку професійних навичок.

Соціальний педагог у своїй практичній діяльності виступає захисником прав та інтересів дитини, консультантом, посередником організатором соціально-педагогічної взаємодії і т. ін., що, безумовно потребує навичок володіння живим ораторським словом, засобами переконуючої комунікації, технікою міжособистісної взаємодії[2, с.68].

Комунікативна функція діяльності соціального педагога забезпечує налагодження взаємодії особистості соціальної групи, держави і недержавних організацій, які можуть виступати клієнтами, волонтерами, партнерами спеціаліста у вирішенні певних професійних завдань.

Спеціалісту соціальної сфери необхідно вміло налагоджувати зв'язок із «важкими» підлітками, сиротами, інвалідами, людьми, що перебувають на реабілітації, батьками дітей з проблемних сімей та іншими; дотримуватись професійного такту, викликати симпатію та довіру в людей, зберігати професійну таємницю, бути делікатним.

Соціальний педагог має знати загальні положення теорії спілкування, характерологічні ознаки видів та типів спілкування, функції, основні правила та норми спілкування, сутність та особливості спілкування з різними соціальними групами, етичні засади спілкування, а також вміти здійснювати комунікативну презентацію, добирати адекватні прийоми комунікативного впливу, виступати каталізатором спілкування, попереджати та долати конфліктні ситуації, шукати оптимальні засоби та прийоми спілкування.

Соціальний педагог має оперувати різними механізмами і методами вербального і невербального комунікативного впливу на своїх клієнтів і обирати та застосовувати їх відповідно до ситуації взаємодії, обставин її виникнення. Важливе значення для техніки педагогічного спілкування має оволодіння соціальним педагогом культурою мови, вироблення правильного дихання, постановка голосу та інших екстралінгвістичних здібностей та пара-лінгвістичних умінь [1, с.72].

В умовах педагогічного коледжу для розвитку професійної комунікативної компетентності майбутні соціальні педагоги вивчають курси: «Основи психологічного

спілкування та педагогічна етика», «Педагогічна творчість», «Методика соціально-педагогічної роботи», «Основи конфліктології», «Психологічне консультування».

Під час проведення практичних занять з методики соціально-педагогічної роботи широко використовуються інтерактивні технології навчання. Крім того, з метою підвищення специфічних знань і розуміння проблем формування комунікативної компетентності організуються тренінгові вправи в мікрогрупах («Бараняча голова», «Взаємні презентації», «Розвеселити партнера», «Розвеселити сумного», «Контакт», «Літопис одного дня», «Покажи емоцію», «Розпутати клубок», «Розкриття співрозмовника» та ін.).

Часто використовуються такі інтегративні методи роботи, як групова дискусія, обговорення ситуацій, що дозволяє учасникам правильно формулювати свої думки, відстоювати свої позиції, обґрунтовувати стратегію власної поведінки. І при цьому кожен із студентів має змогу в таких педагогічних умовах проявляти комунікативні уміння на певному рівні.

Одним із провідних методів розвитку комунікативної компетенції студентів є сюжетно-рольова гра, де присутні елементи театралізації, моделювання реальних умов професійної діяльності, програвання тієї чи іншої ролі (соціального педагога, консультанта, адміністратора, лікаря, клієнта тощо). Це допомагає студентам відчувати свої сильні та слабкі сторони у процесі спілкування. Окрім того, сюжетно-рольова гра дозволяє вийти за звичні рамки стереотипів поведінки, знаходити і активно використовувати нові елементи спілкування[4]. З цією метою проводяться такі сюжетно-рольові ігри: «Телефон довіри», «Експрес талантів», «Вулична ігротека», «Вогник знайомств», «Сімейний клуб».

Не малий вплив на розвиток комунікативних навичок має організація різноманітних форм позааудиторної пізнавально-розважальної діяльності студентів, а саме: прес-центр, театральний гурток, волонтерський загін, гурток педагогічної творчості.

Таким чином, вище перераховані форми роботи значно впливають на формування професійної комунікативної компетентності майбутніх соціальних педагогів.

Бібліографічні посилання

1. Методи та технології роботи соціального педагога / Автори-укладачі: С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник. Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Слово», 2011. – 496с.
2. Мудрик А.В. Общение в процессе воспитания / А.В. Мудрик. – М., 2001. – 320 с.
3. Скворцова С. О. Комунікативний компонент професійної компетентності вчителя [Текст] / С. О. Скворцова // Нова педагогічна думка: науково-методичний журнал. – 2010. – №2. – С. 99-102.
4. http://librar.org.ua/sections_load.php?s=culture_science_education&id=8271